

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 30 cor. (15 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 15 cor. (7.50 Lei)
Un număr 60 fileri (30 bani.)

lese ca număr poporal al „Unirii” în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos.

Redactor: Alexandru Lupeanu-Melin.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 1 cor. a doua și a treia oră 80 fil.

Incepe școala.

Am fost la stație și i-am văzut venind... Pe tinereii logofeți ai cărții din școlile Blajului. S'a oprit trenul domol, ca o pajură îmblânzită, și ei au coborât sprinteni, cu senine și calde frunți copilărești. Cei mititei, cei cari pentru întâiași dată se apropie de vâlvătaia lucitoare a învățaturii, deschid ochi mari, sfielnici, și, cel dintâi pas pe care îl fac e plin de teamă și de neștire; privesc nedumeriți la mulțimea care mișună prin gară, și mai departe, la celea două turnuri mari ale Mânăstirii, cari se înalță greoaie, bătrânește peste casele orașului. O clipă nici nu îndrăznesc să se urnească din loc, ci își razimă capșoarele de pieptul părinților și rămân uluiți. Cum o fi lumea asta nouă și ce zile vor ascunde pentru dâșii coperișele sure, cari se gâtesc să-i primească colo, lângă zidurile catedralei? — se gândesc, poate..

Cei mai mărișori, cei cari au început, în anul trecut sau în alți ani, să pătrundă în tainele ogoarelor pestrițe ale bucovnelor, sunt plini de avânt și de îndrăzneală. Coboară fără să se zăticnească, dau pâlăriuțele pe ceafă și măsură orașul cu încredere și cu bărbăție, par'că ar vrea să spună:

— Iată, noi suntem acasă și aici, noi știm ce va să zică rostul cărților.

Venim să ne croim viitorul nostru și să înălțăm și pe părinții, cari acum ne aduc cu trudă multă desagii cu merinde. *Noi am pornit pe calea biruinții...*

Pe urmă toată această mulțime de copii și flăcăiandrii pleacă pe ulițele Blajului primitor, răspândindu-se spre piața cea largă, cu școli bătrâne și vestite. În urma lor vin săteni în porturi albe, preoți cu bărbi învălmășite de trudă și de luptă, aducând poveri de merinde și de primeneli învăluite cu grijă.

Măine începe școala.

*

Li privesc cu bucurie și plec și eu pe urma lor... Imi sunt dragi ca sufletul și mă gândesc la soarta poporului nostru. Hei, câte veacuri au trecut și câte mii și mii de valuri au curs pe matca domoală a Murășului, până când noi Românii am putut să ne smulgem din glodul întunerecului, din noaptea de iobagi fără învățatură și fără drepturi, când n'am putut, nici iertare n'am avut, să ne facem și noi vre-o școală răspânditoare de lumină. Ci am fost tot coada taturora, tot numai de rugă și de fugă, îmbrobodiți în întunec ca orbii fără vedere. Abia cu două sute de ani în urmă ne-a dat Blajul școlile lui, călăuzite de călugări strădalnici, cari au făcut să pâlpaie și pentru noi opaițul înțelepciunii

și al înălțării prin carte. Iar de atunci până în zilele noastre aproape, neamul nostru a fost tot numai ca școlarii cei mititei și sfielnici: cu greu și cu cumpăneală numai pășeam pe cărarea sortii noastre...

Dar școlile dela Blaj și altele cari, pe urma lor, au răsărit și s'au întărit și aiurea, ș'au făcut slujba cu credință și cu bravură: din școlarei temători și sfielnici ne-au ridicat la vrâsta de flăcăi și de bărbați cu mersul sigur și rodnic, făcându-ne să ne găsim rostul pe lume, să ni-l dorim și să ni-l înfăptuim atât de strălucit astăzi!

Școala și cartea ne-au ridicat pe noi din iadul umilintelor și al orbecăielilor, făcându-ne să fim acum poporul brav, viteaz și mândru, numele căruia îl poartă astăzi aripile vântului spre toate colțurile lumii: *școala și cartea...*

*

Astăzi când școala începe pretutindeni, nu numai în bătrânele și încercatele școli al Blajului, începe școala limbii și a sufletului nostru românesc din Nistru până în Tisa, se cuvine să ne dăm seama, că școala e temeliea vieții noastre naționale. Să învăluim în căldura inimilor noastre ostile fără număr ale școlareilor de pretutindeni, a zidurilor sfinte și a dascălilor, cari împreună fac școala și întăresc clădirea sfântă a Țării românești întregite.

A. Melin.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ.

Un mare prietin al Românilor — oaspele Ardealului.

Avem dușmani, dar avem și prieteni. Că avem dușmani să nu ne mire de loc. Cine însemnează ceva pe lumea, asta are și mulți pizmuitori. Furtuna se izbește mai ales de stejarii de pe culme. Avem însă și prietini, ceeace e un noroc pentru noi și o dovadă mai mult că dreptatea noastră nu poate să-o întunece pizma și hămesala celor nesătuli.

Prietini buni ne sunt Francezii. Iar dintre acești bravi frați ai noștri unii ne-au arătat și ne-au dovedit atâta dragoste, încât nici dela un părinte sau frate de-o mamă, n'am fi dutut așteptă mai multă.

Un mare prietin al nostru este d. *Saint-Aulaire* (cetit Santoler), trimișul Franței la București, cu putere de ministru. Acest bărbat vestit, care trăind la București ne cunoaște foarte bine, a fost totdeauna ca un inger păzitor al neamului nostru. În celea mai grele clipe, când Rușii vânduseră România și au lăsat-o în ghiarele Nemților, cel care a turnat mai mult curaj în bejenarii (fugarii) dela Iași a fost Contele de Saint Aulaire. Iar cel care poate să toarne o rază de nădejde în clipele de îndoială și de nenorocire face cât un mântuitor.

Acum Saint Aulaire a venit să ne vadă. A venit, după ce cunoaște pe frații de peste Carpați, să ne cunoască și pe noi.

Mai întâi a cercetat *Budapesta*, să vadă cu ochii isprava făcută de vitezele armate ale Românilor. Apoi s'a oprit în *Oradea mare*, în *Cluj*, și eu automobilul a cercetat munții falnicilor moți,

trecând prin Turda, Abrud și Alba-Iulia. La Turda a pus o cunună de flori pe mormântul voievodului Mihai Viteazul, vrând să afete cinstea ce-o poartă pomenirii eroului, care mai întâi a unit pe toți românii sub o stăpânire.

Din Alba-Iulia a trecut la Sibiu, unde i-s'a făcut o foarte frumoasă primire. Aici Contele de Saint Aulaire a ținut o avantată cuvântare spunând între altele:

— ... Soldatul Român stă ca o stâncă apărând țara sa în potriua anarhiei lui Bela

Kun și Lenin. Dar nu numai ea o stâncă. Stâncă se apără numai pe ea, pe când România apără astăzi civilizația lumii.

Înima Franței e alături de inima României și niciodată n'a fost mai aproape!

A închinat apoi pentru Majestatea Sa Regele Ferdinand și pentru poporul român.

Cu astfel de prietini și cu tăria pe care o simțim în inimile noastre nu ne mai temem de toți lacomii lumii!

Semnul cel mai invederat al dragostii de neam.

— Invățătorul pentru preot. Preotul pentru invățător. —
Amândoi pentru binele neamului. —

Am primit o scrisoare dela un prieten al foii noastre, în care ne scrie despre adunarea alegătorilor din circumscripția *Bandului de Câmpie* pentru a-se hotărî: pe cine să aleagă pentru adunarea deputaților din București. Mărturisim că ne-a săltat inima de bucurie la citirea acestei scrisori, care dovedește o dragoste de neam vrednică de zilele mari prin cari trecem. De câte-ori am scris și noi, că în starea de-acum a lucrurilor toți Românii trebuie să mergem mână în mână și cu puteri unite să lucrăm la temelile României mari. Zavistia, ura și cearta nu-i iertat să se vâre acum între noi!

La adunarea din Band toți alegătorii, s'au silit a se uni într'un singur gând, în fața alegerilor viitoare. Acolo s'a întâmplat lucrul nemai pomenit până acum, că un dascăl a propus să se aleagă deputat un preot (Dionisiu Decei dela Band), — iar un preot a propus să se aleagă un dascăl (Teodor Bod dela Riciu). Vrednicii alegători dela Band au avut în vedere un singur lucru: binele neamului românesc. Și cumcă numai acest bine al neamului l'au avut în vedere s'a dovedit atunci, când cei doi candidați au declarat în fața tuturor, că nu primesc să fie deputați; unul zicând că el

nu vrea să se depărteze de loc de biserică la care slujește, iar celalalt a spus-o verde, că nu vrea să mai imputineze numărul dascălilor, care și așa e destul de mic. Amândoi au rugat adunarea să se unească într'o singură persoană, care intru-nește dragostea tuturor, a preoților și invățătorilor și țăranilor de-opotrivă. Fapta aceasta minunată a celor doi stâlpi ai poporului român, a popii și a dascălului, a mișcat adânc pe țăranii de față. Stăteau ca uluiți și nu puteau să-și dea seamă: cum se poate atâta dragoste de neam? Părea că însuși D-zeu s'a coborât ca să împreune inimile oamenilor în semnul bunei înțelegeri și a dragostei frățești. Astfel apoi voiața tuturor s'a întrunit în persoana D-lui *Nicolae Vulcu*, proprietar în *Pogăceaua*, un om de inimă, care și până acum a fost în fruntea mișcărilor românești de pe Câmpie. Când am citit această scrisoare ne-am adus aminte de unele știri destul de dureroase ce le primim din unele locuri, despre neînțelegerile ce se ivesc pe ici-colo cu privire la alegerile viitoare. Alegătorii din circumscripția Band însă tocmai despre aceasta ne-au dat pildă, cum de toate aceste trebuie să ne desbrăcăm conduși de singurul gând al fericirii neamului românesc.

De dragul bunei înțelegeri naționale suntem datori să aducem ori-și ce jertfe, chiar și jertfa propriei noastre persoane, cum au făcut cei doi Români de inimă la Band. — Dorim, ca pilda Bădenilor să fie urmată în toate părțile, ca astfel precum temelii unirii tuturor Românilor am pus-o toți într'un cuget și o simțire, la marea adunare dela Alba-Iulia, așa un cuget și o simțire să lucre și acum la clădirea viitorului României-Mari.

Zavistia, ura, pizmai neînțelegerile, sunt lucruri trecătoare și ar fi păcat de D-zeu să se nască parlamentul român, casa legiurii românești, din luptele între frați, pornite din aceste patimi trecătoare.

De aceea credem, că pilda Bădenilor va fi într'adevăr urmată; Românii de pretutindeni își vor da seamă, că viitorul țării e în mâinile lor și astfel vom avea fericirea să mai primim de aci încolo cât mai des știri frumoase ca cea dela Band.

Români din toate părțile, conduși de simțământul sfânt al dragostei de neam: cu *D-zeu înainte!*

Miniștrii cei noi.

Guvernul cel nou dela București s'a alcătuit astfel:

General Văitoianu, președinte al consiliului, ministru de interne și intermal la externe;

General I. Popovici, comandantul trupelor din Basarabia, ministru de domenii;

General Popescu, ministru de industrie și comerț și intermal la finanțe.

General Mihail, ministru al lucrărilor publice;

General Lupescu, ministru al cultelor și instrucțiunii publice;

Miclescu, consilier la Inalta Curte de Casație, ministru de justiție;

General Rășcanu, ministru de războiu;

D-nii *Vaida Voceod*, *Ștefan Pop*, *Vasile Goldiș*, *Nistor*, *Inculeț* și *Ciuhureanu*, reprezentând Ardealul, Bucovina și Basarabia, miniștri fără portofoliu.

Va să zică d. *Manolescu-Râmnicianu*, despre care am vestit în numărul trecut, n'a putut alcătui un guvern.

Noul guvern a făcut jurământul și o intrat în slujbă.

Adunarea despărțământului „Riciu” al Asociațiunei.

Duminecă în 14 Septembrie s'a ținut la Band adunarea despărțământului „Riciu” al Asociației sub conducerea părintelui Alexandru Târnavean dela Pogăceaua. De cinci ani nu s'a mai ținut adunarea acestui despărțământ din cauza vremilor de războiu și a poruncii Domnului solgăbirai. Acum au luat parte o mulțime de oameni din întreg despărțământul, preoți, învățători, și învățați de tot felul în frunte cu subprefectul județului. În țărâtimea din toate părțile s'a adunat în număr foarte mare ca să asculte învățăturile frumoșilor Români. — S'au luat hotărâri frumoase, așa s'a hotărât înființarea bibliotecelor populare pe toate satele, s'a hotărât să se țină conferințe populare, adevărate cuvântări de învățătură pentru popor și să se lătească foi între țăranii dela sate, mai ales „Unirea Poporului”. Pentru popor s'a rostit o cuvântare foarte potrivită despre *inbrea de-aproapele*, adevărată despre cel mai de lipsă lucru al zilelor de azi, care o vom publica și noi în foaia noastră. — S'au înscris o mulțime de membri, între cari mare parte țăranii, cari pricep că „Asociațiunea” lucră numai și numai pentru luminarea poporului român. — Pentru adunarea generală a Asociațiunei s'au ales delegați părintele Dionisiu Decei, preot în Band și primpretorele plasei Dr. Aurel Rusu.

După adunare a urmat o petrecere adevărat românească. — Cor. —

— **Praznicul sf. Mănăstiri** a Sănmărtinului de câmpie se va ținea Duminecă în 12 Octomvrie, după următorul program:

1. La oarele 10 a. m. liturgie și predică la mănăstire, după care se va face sfințirea apei și stropirea credincioșilor.

2. După sfințirea apei toți cari vor lua parte vor prânzi în grădina mănăstirii, în care scop fiecare să-și aducă mâncare de acasă. Dar vin și bebură bețivă nu-i iertat să se bea în acest loc sfânt.

3. După prânz ne vom întoarce cu toții în sat, unde se va face sfințirea școalei, după care va urma petrecere populară în folosul școlii românești din Sănmărtin.

La acest praznic va lua parte și un călugăr dela sf. mănăstire a Prislopului și sunt invitați cu drag toți preoții și învățătorii din vecini și întreg poporul drept credincios.

Umblă după potcoave de cai morți.

— Săcuii umblau să facă răscoală. —

Greu lucru să te trezești tu, din stăpân falnic, din poruncitor temut, coborât deodată în șirul oamenilor de toate zilele... Nu-i vorbă, nici o mirare nu e, că, dacă te-ai deprins odată să umbli tot de-a-călare, îți vine peste mână să-ți moară paripu dintr'odată și să ajungi »ghiologaș«, (pedestras) vorba ungurului. Dacă n'ai cal, cauți potcoave pierdute, cu gândul, că poate odată-ș'odată tot învie el și calul...

Bagseamă astfel de socoteală ș'au făcut săcuii dela Odorhei, când au pus la cale o răscoală în potriva stăpânirii românești. Anumit: un fost căpitan de jandarmi ungurești, cu numele *Reschner Viktor*, a primit din Budapesta o mare sumă de bani cu care își adunase în taină vre-o 80 de foști jandarmi, ținea legături cu ei, li plătea pe sub ascuns și li școlea, ca la o vreme potrivită să prindă armele și să se scoale asupra românilor.

Politia noastră românească a mirosit de treabă și, într'o bună dimineață, a intrat pe nepusă masă la *Rechner*, aflându-l împreună cu multe »cătane« de ale lui. Bun înțeles, că politia noastră bravă a pus mâna numai decât pe »scumpele« păsăruici și a pornit o cercetare aspră. Au căzut în laț astfel 56 de săcui, cari au fost duși la Curtea marțială să dea seamă de potcoavele căutate...

Ceialalți s'au ascuns în munți sau au fugit la Peșta. Acum nici parip, nici potcoave!

Norocul Franței.

Deodată cu intrarea Americii în războiu, țara aceasta bogată nu și-a trimis numai soldații dincoace de Mare, ci pe seama acestora a trimis și foarte multă îmbrăcăminte și hrană. Toate acestea le-au adunat la un loc în țara franceză: vre-o 3-4 milioane părechi de ghetete, mai cu seamă bocanci, șasă milioane albituri, un milion de flanele, zece milioane tricouri de bumbac, foarte multă pânză și țesături, patru milioane de mănuși de lână, un milion de batiste; apoi conserve de pește, de legume, de carne, de lapte, pezmeți, poame uscate, luminări, ciocolată;

tot felii de mobile, mașini, metale, materiale de zidit, locomotive, vagoane și vre-o 5500 de automobile; toate aceste bunătăți cari prețuiesc peste 10 miliarde (un miliard = o mie de milioane) de franci, le-a vândut acuma America Franței cu 400 de milioane de dolari, pe cari să-i plătească în 10 ani de zile.

Toate aceste bunătăți le vor împărți apoi Francezii în rândul întâiu nefericiților cari au avut mai mult de suferit în urma războiului. Dar tot deodată prin aceasta se va ieftini și traiul. A fost cu noroc Franța.

Doctorii francezi și războiul.

E lucru știut, că nu numai soldații, cari se luptă în tranșee, sunt cei ce câștigă biruința într'un războiu crâncen, cum a fost și cel de care ne-a scăpat bunul Dumnezeu, ci mai cu seamă conducătorii popoarelor, cari muncesc zi și noapte și se trudesc ca să ferească țara. Precum stupul e ca mort când n'are regină, așa și o țară e prăpădită gata când n'are conducători vrednici și cuminiți.

Și toate țerile au avut totdeauna oameni cuminiți și înțelepți la conducere, dară ca sora noastră mai mare, Franța, mai puțin. Ea a dat omenimii pe cei mai luminați luceferi, dela cari ca dela câte un soare și-au împrumutat învățaii celorlalte popoare lumina și înțelepciunea. De aceea își trimit toate țerile pe tinerii lor cei mai cuminiți la Paris, capitala Franței, ca acolo să asculte povețele camenilor celor învățați și apoi să se folosească de ele și la ei acasă.

Nu strică așadară să facem cunoștință de astădată cu înțelepciunea doctorilor francezi, cărora li-se poate mulțumi în mare parte biruința strălucită a Francezilor asupra poporului german atât de viguros și de puternic. Voiu aduce numai o singură pildă, din care oricine va putea înțelege lucrul acesta.

Cine n'a auzit în cursul acestui războiu de boala așa-numită tifus exantematic, adecă de lingoarea aceea primejdioasă, care a omorât atâția oameni, mai cu seamă soldați? La începutul războiului ne temeam de vreo coleră sau ciumă, dară ade-

vărata ciumă, care a zeciuit omenimea în acest războiu a fost tifosul exantematic, de care au murit mai cu seamă în România Mamă, pe vremea ocupației germane, mii și mii de oameni pentru că nu erau destui doctori.

Ei bine, de această boală s'au prăpădit destui și în Franța, dară acolo fiind doctori destui, s'au pus pe lucru și atâta și-au bătut capul până au aflat, care este pricinuitorul acestei boale primejdioase. Un viermuleț mic, din cale afară de mic, care nu se poate vedea cu ochii, ci numai cu cele mai bune sticle măritoare, un viermuleț numit bacil. Cât ce l-au descoperit, s'au și apucat să-l cunoască cât se poate de bine.

Au adunat sute de mii de bacili de aceștia, le-au dat de mâncare, i-au lăsat să crească și să se înmulțască și apoi au cercat cum s'ar stărpi mai ușor.

Indatăce au aflat leacul acesta, s'au apucat și au ulțoit cu el pe oamenii îmbolnăviți scăpându-i dela moartea sigură. Au scăpat astfel din gura morții pe zeci de mii de oameni.

Feliul acesta de a vindeca tifosul exantematic nu s'a știut în nici o țară; a fost acesta o taină a doctorilor francezi, pe care abia acuma o descopere o gazetă franțuzească.

Dacă socotim acuma numărul soldaților francezi scăpați din gura morții, un număr destul de mare, vom înțelege, ce mare binefacere a fost pentru Franța descoperirea doctorilor francezi.

I. M.

— **Care-i cauza scumpetei?** Multe, foarte multe sunt cauzele scumpetei. Dintre celea multe este între altele și căderea prețului banilor noștri. În cursul războiului a scăzut adecă foarte mult valoarea banilor tuturor țărilor. Leul românesc înainte de război avea acelaș preț ou francul francez, șviterian și așa mai departe. Astăzi se plătește pentru un franc francez 3 lei; pentru un șviterian 4 lei; pentru un font șterling englezesc, care se plătea în vremurile bune cu 25 lei 70 bani, astăzi 90 lei; pentru o pesedă spaniolă 3 lei și pentru o drachmă grecească 3 lei.

Iată cauza adevărată a scumpetei. Până nu se va ridica așadară valoarea banilor noștri, nu e nădejde să se ieftinească traiul.

Lipsa de cărbuni

este așa de mare atât în Germania, cât și în Austria, încât din cauza aceasta au încetat să mai umble electricele, adecă tramvaiele (un feliu de trenuri, cari umblă pe ulițele orașelor mari, și sunt înădate prin puterea electricității). Nu mai au nici cu ce lumina orașele, pentru că atât electricitatea cât și gazul sunt făcute tot prin întrebuintarea cărbunilor de piatră, și se tem bieții Nemți, că n'or avea cu ce se încălzi nici la iarnă.

Ministrii amânduror acestor țări au și făcut pașii de lipsă la Conferința Păcii, ca să se îngrijească de bietele țări și să le provadă cu cărbuni de piatră, că altfel ei nu iau răspunderea pentru cele ce se vor întâmpla.

Aceeaș, și poate și mai mare, e lipsa de cărbuni și în Ungaria.

Cauza acestei lipse sunt lucrătorii, cari nu mai lucră decât 8 ore la zi, și apoi și în vremea aceasta mai mult tândălesc decât lucră.

În forma aceasta însă lumea întreagă e amenințată cu perire.

DE PE SATE.

O sărbătoare

Un sat micuț *Iclodul*, căsuțele albe prăsarate pe valea Târnavei și încunjurate de un brâu de dealuri, adăpostesc un preot de inimă și nește țărani vrednici de laudă.

A înțelege rostul vieții asta-i meșteșugul, dragii mei. Când bunul Dumnezeu ți-a rânduit un petec de pământ, tu nu te uita la el cu mâinile pe piept, minunându-te de frumusețe de loc, căci frumuseța e trecătoare dacă nu e susținută cu muncă și trudă continuă. Ci făcându-ți o cruce mare, trage cu plugu brazde adânci — la vremea sa — dacă vrei ca toamna să fie bogat secerișul.

Un dar dela Dumnezeu e scumpa noastră țară, un petec de pământ e România mare dată în grija unor gazde: e pământul vost lucrați-l faceți-l să aducă belșug și busurie copiilor voștri. Smulgeți copii voștri din întunerecul și besna în care îi țineau dușmanii voștri. Faceți să iubească lumina, cum iubește mugurul raza de soare. Faceți să iubească libertatea, cum iubește șoimul zarea nesfârșită. Viăstarele tinere luminațile la minte, faceți să găsască comora fără preț în carte și în-

vătătură. Căci învățătura te ridică peste toate neamurile, ea e „toiag, e proptea în cele mai mari năcazuri și e cărmuitoare și îndreptătoare în viață“.

A înțelege rostul vieții asta-i meșteșugul, și părintele Pădurean la înțeles. El cunoaște firea bună a românului și mintea lui gata pentru învățatură. Și a pornit cu plugușorul și a sămănat, sămânța învățaturii pînă la poporenii lui. Sau pregătit la olaltă flăcăii și fetele cu multă voce bună au învățat cântări naționale și poezii frumoase, au invitat apoi lumea în sătușorul lor în Dumineca trecută să se bucure împreună cu ei.

Satul era măturat. Steagul tricolor dela poarta unui fruntaș din sat și verdeța multă din curte ne potfi. O sură mare numai covoară scumpe lucrute cu urzală și băteală de casă, era gătită ca o mircasă. Ne-am așezat sfioși, căci eram martori la prima încercare de a sesmulge din întunecul ce-i apasă. Era prima încercare de sbor a păsărelei ce trebuia încurajată. Și am încurajat-o. Au fost de față: Dr. Ioan Bianu protopretorele din Hususău, precum și d-nul Șimon pretorele, d-nul protopop Lita și mulți preoți și învățatori cu doamnele; o mulțime de țărani din satele vecine. A fost această zi un triumf, pentru că jandariul dela poartă, vorbește în limba ta, iar solgăbirăul de odinioară, azi e în rând cu tine și se bucură de bucuria ta. A fost sărbătoarea sărbătorilor, când poporul nost a înțeles că insamnă și el ceva.

Sau cântat 3 cântări naționale conduse de domnul părinte. Vocile fetelor și flăcăilor erau curate și cântau din tot sufletul. — A fost un trilog „Sărbătorile băbești“ predat vial de 3 româncuțe. — O piesă într'un act „Vlăduțul mamei“. Nemuritorul nostru poet Coșbuc, a pătruns și în satul acesta cu poezia „Dușmancele“. Această sărbătoare s'a sfârșit cu „Hora Unirii“, fetele în crătințe, incinse cu brăie românești erau prinse în horă de flăcăi-cu cămeșile albe ca zăpada și să nvrăteau cum știe românul să se nvrătească când e sufletul ușor. Iar opinia românească se lipa de pământ ca un sărut dulce de copil și ca o alipire a stăpânului cătră avutul lui. — Hora s'a desprins abia pela miezul nopții. Fetele și flăcăii cari au jucat teatru au mers cu mângăierea în suflete că ei au pus primul ban pentru școala cea nouă ce cu ajutorul lui Dumnezeu o vor ridica, căci s'a adunat, dragii mei, peste 700 cor. date din prinosul de bunăvoință a celor veniți. Părintele a încheiat cu gândul ca plugușorul lui să i

mâne și pe mai departe, lăsînd brazde tot mai late de învățatură. Iar noi ne-am depărtat sub lucrarea blîndă de lună nouă, conștii că am fost la o sărbătoare a neamului românesc. Deci în tot satul fetelor și flăcăilor să vă adunați, să luați pe preoții voștri în fruntea voastră și să arătați la lume că românului numai pământul i-a lipsit, încolo are de toate din darul bunului și înduratului Dumnezeu.

Lalili.

ȘTIRI.

— Școlile Blajului. *În zilele acestea începe învățătura în vestitele școli ale Blajului. De două zile micul orașel e un furnicar adevărat de școlari cu ochii limpezi, de școlărițe sfelnice și de clerici înalți cu fețe serioase. În fața Liceului de băieți și a celui de fete stau cete-cete de părinți, cari și-au adus odraslele la învățatură.*

Cînd scriem acestea șire înscrierile se urmează cu mare spor. Au venit atât de mulți școlari și școlărițe, cum poate n'au mai fost de multă vreme.

În Internatul de băieți au fost primiți încă din vară 150 de elevi. Iar în internatul de fete 75 de insee.

Înscrierile la școli sunt încă în curgere.

— **Nou guvern maghiar.** Guvernului nostru i-s'a adus la cunoștință, că în Budapesta se face mare agitație pentru formarea unui nou guvern maghiar, pe care l-ar conduce tot baroni și grofi, ca Andrassy și Perényi. Aceasta ar face-o ungurii, pentru că ei cred, că astfel vor câștiga mai mult la Conferința de pace.

— **Iaponia se lapadă de Germani.** O gazetă franțozască foarte vestită, a adus în lunile trecute știrea, că Iaponia ar fi încheiat în toamna anului 1918 un fel de legământ sau toyărășie de arme cu Germania. Vine însă acuma împuternicitul Iaponiei dela Roma și spune, că ceea ce a susținut gazeta franțozască este o minciună sfruntată și că Iaponia totdeauna a avut și are atîta cinste, ca să nu-și caale cuvântul dat odată aliaților săi credincioși.

— **Zecce mil de mașini de sburat** au Englezii de vîndut, atîtea le-au rămas din războiu. Se vor vinde cu câte 10 mii de coroane statelor, cari nu a făcut războiul, mai cu seamă Scandinaviei.

— **Belgia credincioasă.** Regele Belgiei întrebat de cătră un ziarist, că ce ar face într'un nou caz de războiu, a răspuns: „La caz că Toyărășia Popoarelor (despre care am scris pe larg într'un număr mai vechiu al gazetei noastre) nu și-ar putea îndeplini frumoasele planuri, pe cari le are, și astfel ar izbucni un nou războiu, poporul meu va lucra tocmai ca în anul 1914, adevă ar merge alături de Franței, Englezi, Americani, Italiani și celelalte popoare întovărășite împotriva Germaniei și a suratelor ei.“

— **Milionari noi.** Gazetele din America ne aduc la cunoștință, că acolo în cursul războiului au răsărit nu mai puțin de 17 mii de milionari noi.

Dacă luăm în socotină, că milionari se numesc bocotanii aceia, cari au avere de mai multe milioane și că un dolar prețuiește astăzi vre-o 25—30 coroane, ne putem ușor închipui ce înseamnă aceasta. Iată de ce a fost bun războiul!

— **Trupe Americane schimbă pe cele franceze.** Trupele franceze cari țineau paza graniței pe țărmul drept al râului Rin, vor fi schimbate nu peste mult de trupe americane. Schimbul se face pe urma unei învoiri nouă dintre guvernul american și cel francez.

— **Nouă pajură nemțescă.** Faltica pajură nemțescă, care a băgat atîta de multă groază în lume, cu vulturul ei cel cu două capete și cu aripile întinse, gata să cuprindă întreg rotogolul pământului, acum — chiar și pe cătărămile cătanelor — își adună rușinată aripile. De-acei încolo în loc de două capete n'o să aibă decât unul (și acesta ciupelit), nici n-o să poarte coroană pe cap, și nici aripile nu le va mai purta întinse, ci adunate lângă trup ca ale unui cocoș flocăit.

Schimbul acesta de pajuri fără îndoială sunt un semn mai mult, că nemții încep să se cumițească.

— **Solu nou de contrabandă.** Bontrabanda se faceă până acum cu tăbac, mătasă, ată și alte mărunțisuri. La București s'a pus mîna însă pe un anumit Max Mōgel, care a cercat să facă această apucătură mărșavă cu bani, adevă cu lei românești.

Cheia întreprinderii necinstite alui Max Mōgel e următoarea: Prețul leului românesc în Austria a început să se ridice, așa că acolo oricine dă pentru el bucuroș 2 cor. și 20 fill., pe cînd la noi e numai 2 cor. Acum dacă cineva duce dola noi în Austria 1000 de lei românești, atunci acolo capătă

2200 cor., va să zică are câștig curat de 200 cor. Iar dacă duce 700.000 lei, — atîta era să ducă și afurisitul de Max Mōgel, — îndată pune la chimir 140.000, zi o sută patruzeci de mii de coroane.

Învățul întâmplării acesteia este, să nu dăm bucuroși din mîna banii, Lei românești, și mai ales să nu-i dăm la străini, pentru că ne sărăcim și pe noi, și țara.

— **Pentru eroii necunoscuți.** Francezii au o zidire măreață, numită Pantheon, în care aveau obiceiul să așeze osămintele celor mai de seamă oameni ai lor, cum a fost de pildă Napoleon. Ce s'au gândit acum? S'au gândit și s'au sfătuit, că oare n'ar fi potrivit, să așeze în acest Panteon osămintele unui erou necunoscut, ale unui ostaș simplu, căzut pe front, fără să știe cineva, că anume cine a fost bietul? Sfătuindu-se au ajuns la convingerea, că dacă atîția alții s'au făcut vrednici de cinstea de-a fi înmormîntați în Pantheon, atunci de bună seamă eroii necunoscuți, cărora se poate mulțumi slava zilelor de azi, sunt tot atîta de vrednici. Dar cum nu pot să-i adune pe toți eroii necunoscuți în Pantheon, au hotărît să așeze acolo numai pe unul, care să fie simbol (semn) al recunoștinții poporului francez față de sărmanii și uitaiți eroi morți pentru țară.

— **Daruri la „Masa studenților“.** Doamna Văd. Fira Costea din Bostias, a dăruit, în amintirea fiului său răposat, 200 coroane pentru „Masa studenților din Blaj“. Tot pentru acelaș fond a dat d. Iuliu Henrich 50 cor. Să neaducem cât de mulți aminte de acest așezământ creștinesc și foarte folositor școlarilor.

Cine știe

despre *Ariton Moldovan*, fost soldat în Reg. 21 de honvezi dela Cluj și mai pe urmă a dat semne de viață pe frontul Galiciiei în 1914, să serie la „Unirea Poporului“.

Hotel Univers din Blaj

e de închiriat sau de vîndut.

A se adresa la proprietarul

(86) 7—8. Carol Nagy.

Număr cenzurat de Iuliu Maier.